

Jaarplan 2026 – Rekenkamer Deventer

December 2025

Jaarplan 2026

De rekenkamer ondersteunt de raad in haar controlerende taak door onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Ze onderzoekt of het gevoerde beleid ook daadwerkelijk tot de gewenste doelen heeft geleid, of dat op een efficiënte manier is gebeurd en binnen de daarvoor gestelde regels. Zij is ingesteld krachtens de Gemeentewet (artikel 81 en 182-185) en het juridisch kader is nader vastgelegd in een verordening.

In 2021 heeft de raad in Deventer de verordening van de rekenkamer vastgesteld. Hierin is opgenomen dat naast het onderzoek gericht op de controlerende taak, ook onderzoek wordt gedaan ter ondersteuning van de kaderstellende taak van de raad.

De wet en de verordening bieden ruimte voor de rekenkamer om te bepalen hoe zij haar taken en werkwijze wil invullen. In dit jaarplan beschrijft de rekenkamer haar missie, visie en kernwaarden die vervolgens vertaald worden naar een aanpak voor het komende jaar.

De rekenkamer bestaat in Deventer uit vijf externe leden en wordt ondersteund door een secretaris. De bezetting van de rekenkamer is:

- Mw. K. van den Berg (voorzitter)
- Dhr. L.J. Mellema (extern lid)
- Dhr. B.J. Buiskool (extern lid)
- Mw. J. Bijlsma (extern lid)
- Mw. H. Jansen (extern lid)
- Dhr. L. Gerritsen (secretaris)

Aan het einde van 2026 loopt ook de benoemingstermijn af van de leden van de rekenkamer. Vanwege het aflopen van deze benoemingstermijn doet de rekenkamer dit jaar een (zelf)evaluatie van haar werkzaamheden.

1. Missie en visie

De leden van de rekenkamer hebben gezamenlijk de navolgende missie en visie geformuleerd.

In een open dialoog met de raad en de burgers, draagt de rekenkamer door relevant en passend onderzoek bij aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Deventer. De aanbevelingen en inzichten die voortvloeien uit de onderzoeken ondersteunen de raad in haar kaderstellende en controlerende taak en dragen bij aan een inhoudelijk, maatschappelijk debat binnen de gemeente.

Als leden van de rekenkamer beogen wij aan het einde van onze benoemingstermijn op verschillende beleidsterreinen knelpunten en vraagstukken inzichtelijk te hebben gemaakt. Wij streven ernaar om heldere en toegankelijk aanbevelingen te formuleren om deze knelpunten op te lossen. Een intensieve en open verstandhouding met de raad is daarin voor ons belangrijk. Wij doen onderzoek naar thema's die voor de raad en de burger belangrijk zijn. De vorm waarin wij onze bijdragen leveren, passen we aan op de behoefte van de raad en de context. Hierbij denken we aan een rapport met aanbevelingen, een mondelinge presentatie, maar ook een expertmeeting. Deze producten zijn altijd eenvoudig te vinden voor de inwoners van de gemeente Deventer.

2. Kernwaarden

Uit de missie en visie vloeien een aantal kernwaarden voort. We beperken ons tot de kernwaarden die nog niet zijn beschreven in de Gemeentewet over de gemeentelijke verordening. Deze kernwaarden zijn leidend in hoe wij onze taak en rol als rekenkamer invullen.

1. Wij zijn omgevingsbewust

We gaan bestuurlijk sensitief te werk en sluiten aan bij de behoefte van de raad en de burgers van de gemeente Deventer. We weten wat er binnen en buiten de raad in de gemeente speelt. We volgen de activiteiten van de raad, bezoeken periodiek alle fracties, maken gebruik van officiële raadsdocumenten, B&W-stukken, begrotingen, jaarrekeningen, de lokale media en volgen de raadsvergaderingen.

Daarnaast houden we onze ogen en oren open voor wat er in de samenleving van Deventer gebeurt. We volgen actief het nieuws en staan open voor suggesties van burgers. We stimuleren betrokkenheid van raadsleden en burgers bij onze werkzaamheden, bijvoorbeeld door het inzetten van een

klankbordgroep of een burgerpanel bij specifieke onderzoeken.

2. Wij zijn kritisch en gericht op leren

Ons onderzoek is altijd gericht op leren en het stimuleren van het lerende vermogen. Dit bepaalt ook onze onderwerpkeuze en onderzoeksmethodiek. Bij lerende onderzoeken past een constructieve onderzoeksaanpak waar de onderzoeker samen met betrokkenen beleid evalueert.

Vanuit dit lerende perspectief streven we ernaar om zoveel mogelijk praktijkgericht onderzoek te doen waarbij de nadruk ligt op de uitvoering in de praktijk en het effect ervan op de inwoners. Hier horen ook alternatieve onderzoeksactiviteiten bij, zoals actieonderzoek, casus analyse en storytelling. Wat is de situatie van de burger, ondernemer, cliënt, patiënt, reiziger, kind, ouder etc., en wat betekent het gevoerde beleid voor hun specifieke situatie? Het perspectief van de belanghebbende, professional en gebruiker staat voorop. Dit levert niet per definitie input op over doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid, maar het benoemt dilemma's en knelpunten die zich voordoen als gevolg van het gekozen beleid.

Dit betekent ook dat de rekenkamer werkt aan haar eigen lerend vermogen. We organiseren dit via een interne leercyclus. Daarbij wordt elk onderzoeksproject intern geëvalueerd. Aandachtspunten daarbij zijn de kwaliteit van proces en product en de behandeling en doorwerking van aanbevelingen. De rekenkamer gaat in een opvolgingsonderzoek na wat er met de overgenomen aanbevelingen is gedaan. Ook deze opvolgingsonderzoeken worden benut in de interne leercyclus. Ook werken we aan onze eigen professionalisering door actief te participeren in opleiding en professionele netwerken. We houden actief contact met andere rekenkamers om wederzijds leren te bevorderen.

3. We richten ons op relevante thema's

De rekenkamer kiest, zoals in de Gemeentewet is opgenomen, haar eigen onderzoeksonderwerpen. Wij werken met een groslijst met ideeën die zijn aangedragen vanuit de gemeenteraad, de rekenkamer zelf en inwoners van de gemeente Deventer. We baseren onze keuze op de relevantie van het onderwerp. De relevantie van een onderwerp is groter naarmate:

- het beleid de inwoners meer raakt
- de risico's op ineffectiviteit, ondoelmatigheid en onrechtmatigheid groter zijn
- er grotere financiële of maatschappelijke belangen mee gemoeid zijn
- er meer informatie met het onderzoek kan worden gegenereerd
- het thema zich leent voor onderzoek door de Rekenkamer

Het toepassen van deze criteria kan ertoe leiden dat sommige beleidsterreinen meer aandacht krijgen dan andere. Daarom blijft er altijd ruimte om voor een onderwerp te kiezen vanwege andere redenen dan in het voorgaande genoemd.

4. Onze output/ producten zijn toegankelijk en uitnodigend

We communiceren op een manier die aansluit bij de belevingswereld van raadsleden en inwoners van gemeente Deventer. De producten van de rekenkamer zijn goed leesbaar, begrijpelijk en bevatten zo weinig mogelijk vakjargon. Naast onderzoeksrapporten zijn er andere producten mogelijk, waarmee de toegankelijkheid, bruikbaarheid en relevantie van het onderzoek van de rekenkamer wordt vergroot. Voorbeelden hiervan zijn rekenkamerbrieven, artikelen, werkconferenties, kennissessies en informerende films.

5. We zijn transparant in onze werkwijze

De rekenkamer is zichtbaar en communiceert actief met raad, college en ambtelijke organisatie. De wijze van communiceren rondom de aankondiging van onderzoeken, bestuurlijk wederhoor en presentatie van het rapport aan de raad is duidelijk, transparant en afgestemd met raad, college en organisatie.

We leggen onze doelen vast in een jaarplan, zodat op een later moment kan worden vastgesteld of de rekenkamer doelmatig en doeltreffend heeft gehandeld. In een openbaar en onderbouwd jaarplan leggen wij vast welke onderwerpen wij onderzoeken en waarom. Wij communiceren actief over de opzet en uitvoering van een onderzoek met betrokkenen. In ons jaarverslag leggen we verantwoording af over de uitgevoerde onderzoeken.

We zorgen dat het werk van de rekenkamer de inwoners van de gemeente Deventer bereikt. Op de website van de gemeente worden de activiteiten van de rekenkamer uitgelicht. Daarnaast worden de lokale media op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de onderzoeken.

6. We streven naar kwalitatief hoogwaardig onderzoek.

De kwaliteit van ons onderzoek voldoet aan de in de beroepspraktijk geldende normen en wordt nader uitgewerkt in een onderzoeksprotocol.

3. Onderzoeken 2026

In de onderstaande paragrafen wordt kort toegelicht welke onderzoeken de rekenkamer voornemens is om uit te voeren:

3.1 Dak- en thuisloosheid

Deventer staat voor een maatschappelijke uitdaging: het aantal dak- en thuislozen groeit en legt steeds meer druk op opvang en hulpverlening. Deze druk blijkt o.a. uit dat de huidige 24-uursopvang moesten worden uitgebreid met een extra nachtopvanglocatie op de Hanzeweg. De situatie in de Polstraat 8-10 was volgens Iriszorg niet meer houdbaar met 36 personen.

Volgens de meest recente ETHOS-telling, uitgevoerd in 57 gemeenten, zijn in deze gemeenten 28.721 mensen dak- of thuisloos, waaronder 4.062 kinderen en circa 5.400 jongeren tussen 18 en 27 jaar. Er is sprake van verborgen situaties, waar mensen leven bij familie/vrienden, in vakantieparken, auto's, kraakpand. Deze mensen zijn veelal niet aangemeld bij een officiële instantie van de gemeente. Na een aantal jaren van daling van het aantal daklozen is, volgens het CBS, er sinds 2022 sprake van een stijging van het aantal daklozen naar schatting van 33.000 personen op 1 januari 2024.

Achter dit cijfer schuilen mensen met verhalen van pech, psychische problemen en woningnood. De gemeente zet stappen, zoals extra opvangplekken en innovatieve woonconcepten (Skaeve Huse / woonvoorziening Brink), maar de vraag blijft: werken deze maatregelen? Hoe is de doorstroming gerealiseerd? Hoe kan je de oorzaken structureel aanpakken? Hoe werkt het systeem? Loopt het ergens vast in de keten? Is er ook sprake van preventieve maatregelen? En hoe hou je grip als raad? Met dit onderzoek hoopt de rekenkamer met inzichten en aanbevelingen de raad verder te helpen. De rekenkamer start dit onderzoek op in het eerste deel van 2026.

3.2 Grip op de kosten Jeugdzorg

Deventer heeft een aantal jaren geen tekort gehad in de jeugdzorg. In 2024 was er een tekort van 9 miljoen euro, waardoor andere investeringen in het sociaal domein onder druk komen te staan. Deze ontwikkeling raakt niet alleen de financiën, maar ook andere terreinen van het gemeentelijk beleid worden geraakt. Gemeenten moeten bezuinigen op andere voorzieningen, zoals sport, cultuur en preventie. Terreinen die een bijdrage leveren aan de fysieke en mentale gesteldheid van inwoners.

Landelijk zijn de uitgaven voor jeugdzorg toegenomen. In 2018 bedroegen de kosten nog 4 miljard euro, maar volgens de VNG loopt dit op tot 10 miljard euro in 2028. Gemeenten kampen nu al met een tekort van 828 miljoen euro, en dat kan oplopen tot 3 miljard euro in de komende jaren. In 2021 werd het structurele tekort becijferd op 1,3 miljard euro, terwijl gemeenten toen samen 5,4 tot 5,6 miljard euro uitgaven tegenover een budget van 3,8 miljard euro.

De rekenkamer is op de hoogte van de ingediende motie van de gemeenteraad ([motie](#)) en de analyse van de kosten van Jeugdzorg door het college ([presentatie](#)). Deze informatie neemt de rekenkamer mee in de verkenning naar dit onderwerp. Opvallend is dat Deventer de eerste jaren geen tekort had op Jeugdzorg en er nu sprake is van een tekort. Dit roept vragen op als: door welke factoren zijn de kosten opgelopen? Is er iets veranderd t.o.v. een aantal jaren geleden? Hoe krijg je meer grip op deze kosten? En waar zitten verbeterpunten in het proces? De rekenkamer start dit onderzoek in het tweede deel van 2026.

3.3 Riolering

We zien het niet, maar we vertrouwen er elke dag op: een goed werkend rioelstelsel. Het belang van goede riolering wordt pas zichtbaarheid naar een hevige regenbui of een verstopte buis. Riolering is cruciaal voor gezondheid, veiligheid en duurzaamheid. Zonder goed beheer dreigen wateroverlast, bodemvervuiling en gezondheidsrisico's. In dit onderzoek kijkt de rekenkamer naar hoe de riolering betaalbaar en toekomstbestendig blijft in de gemeente Deventer? De rekenkamer start dit onderzoek in het eerst deel van 2026.

Andere (lopende) onderzoeken

Het onderzoek naar inclusief onderwijs is opgestart en wordt naar verwachting opgeleverd voor de zomer van 2026. Daarnaast is de rekenkamer ook gestart met een onderzoek naar klimaatadaptatie, hiervoor is de rekenkamer bezig met het selecteren van een adviesbureau. Een ander lopend onderzoek is het DoeMee-onderzoek onderbesteding, hier worden de resultaten begin volgend jaar verwacht.

De rekenkamer zal zich in 2026 introduceren bij de raad en ook in de loop van 2026 een rondje fracties doen. In het jaarplan is er ruimte gehouden voor suggesties voor onderzoeksonderwerpen vanuit de nieuwe raad.

Bijlage 1

Sociaal	Ruimtelijk	Bestuur / Economie
<ul style="list-style-type: none">• Problematiek thuiszitters	<ul style="list-style-type: none">• Omgevingswet/vergunningverlening	<ul style="list-style-type: none">• Inwonersparticipatie
<ul style="list-style-type: none">• Wet inburgering	<ul style="list-style-type: none">• Woningbouw	<ul style="list-style-type: none">• Invoering van de strategische investeringsagenda
<ul style="list-style-type: none">• WijDeventer	<ul style="list-style-type: none">• Omgevingsdienst	